

Előfizetési feltételek:

Csuházán hazhozorolva és
vidékre postán:

Egész évre . . . 4 frt
Fél évre . . . 2 "
Negyed évre 1 "

OROSHÁZA

Hirdetési díjak:
Hirdetések a legjutányo-
sabbban számítanak.
A „nyiltér”-ben a három
hasábs petisior díja 15 kr
Hivatalos hirdetések, a hi-
vatalos lap-irszabályának
feléért közö tetnek
Hirdetések felvét nek a kiadóhiva-
talban és 11/10 ár úletében.

Közművelődési, ipar-kereskedelmi, és társadalmi gazdasági hetilap.

Szerkesztőség Orosházán:
Nagy-utcán van, hova a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.

Megjelenik hetenként vasárnap.
Egyes szám ára 10 kr.

Kiadóhivatal:
Böhm és Patzauer könyvnyomdája, hova ez elő
fizetési pénzek küldendők.

Közigazgatási bizottsági gyűlés aug. 6 és 7-én.

Alispáni jelentés.

Méltóságos főispán ur!

Tekintetes közigazgatási bizottság!

A saját hatáskörömhöz tartozó közigaz-
gatási ág állapotáról szóló havi jelentésemet a
következőkben terjesztem elő:

I. Közegészségügy.

A járásból befolyt jelentések szerint a
közegészségi állapot a múlt hóban megyszerte
kedvezőnek mutatkozott. Mult havi jelentésem
kapcsán, miszerint a járási szolgabírákat és
Gyula város polgármesterét felhívtam, hogy a
közegészségügy rendezéséről szóló 1876-ik évi
XIV. törvény és az ennek végrehajtása tárgyá-
ban f. évi május havában hozott megyebizott-
sági határozathoz képest az egészségre ártal-
mas befolyást gyakoroló posványok lecsapolta-
tásáról mérnöki lejtérés alapján gondoskod-
janak, — megemlítendőnek tartom, hogy a
megfeneklett belvizek levezetésének kérdése a
beérkezett jelentések szerint sok helyütt oly
nagy akadályokba ütközik, mely akadályok egy
része egyedül a községek erejét meghaladó
roppant pénzátalozatokkal hárlható el, — más
része pedig társulati uton létesítendő csatorná-
zás útján győzhető le. — A jelzett akadályok-
kal szemben tekintve, hogy az egészségre ár-
talmas pesványok és mocsárok lecsapolása
vagy kiszárltása iránti intézkedés az 1876.
XIV. t. cz. 159. § a szerint a törvényhatósági

közgyűlés hatáskörébe tartozik, — jelentem,
hogy a tisztí jelentéseket tanulmányozás és ve-
leményezés végett a megyei egészségügyi bi-
zottságnak adtam ki. — Tapasztalván, hogy az
egészségre ártalmas tápszerek és italok, vala-
mint az egészségre veszélyes tárgyak lefogla-
lásáról, elkobozásáról és megsemmisítéséről
szóló belügyminiszteri szabályrendelet minden
közsegekben és minden közeg által nem a meg-
kívántató szigorral és eréllyel hajtatik végre;
különösen miután sok helyütt a legkisebb ha-
tósági gond sem fordittatik arra, hogy a köz-
vetlen fogyasztásra szánt gyümölcs, mely any-
nyira éretlen, vagy férges és megromlott, hogy
az emberi egészségre kártékony lehetne, áruba
ne bocsáttassék; ennél fogva a járási szolgabi-
rákat és Gyula város polgármesterét szükség-
gesnek tartottam figyelmeztetni az idézett mi-
niszteri szabályrendelet szigorú végrehajtását
a legnagyobb eberség és eréllyel követni s el-
lenőrizni el ne mulasszák. — Megérinteni ki-
vánom továbbá, miszerint tapasztalván, hogy
az utcák és a közterek tisztántartására kevés
gond fordittatik; minthogy a közegészségügy
rendezéséről szóló törvény 10 §-a mind annak
a mi légkör és a talajt tisztátalaná teszi,
kényszer útján is eszközzendő eltávolítását
rendeli: a járási szolgabírákat és Gyula város
polgármesterét felhívtam, hogy a községi ut-
czák, járdák, térek tisztántartását szigorú fe-
lelősség terhe alatt elrendelni, — s e rendelet
foganatosítását szemmel kísérni szivesked-
jenek.

II. Közhatóság.

A személy és vagyonbiztonság a gyulai
járás kivételével, hol Dobozon egy betöréses

tolvajlás és két ház feltörési kísérlet, Kegy-
házán pedig egy betöréses tolvajlás követtetett
el, egyedül Csorváson zavartatott meg, a hol
több ház-feltörési kísérlet moghúsítottatott,
mely kísérlet egyebiránt a vizsgálat során
mérő pajkosságnak tűnt fel, noha ennek elkö-
vetőt sem sikerült kinyomozni. — Egyebiránt
a megye többi községeiben a közhatóság meg
nem háborítottatott.

III. Közutak.

Annak megemlítése mellett, hogy a köz-
utak a nyári időszakban rendszeren a legjobb
karban szoktak lenni, mi leginkább a hosszas
szárazságnak és a mezei fogalom élénkisége-
nek tulajdonítható, megjegyzem, hogy a vállal-
kozónak kiadott több reubeli utszakások, a
gyula-péli kőutat kivéve, a mely kiépítettelt és
csak oblattejtőnek elkészítése van hátra, — a
mezei munkák miatt még ki nem építetttek. A
doboz-vésztoi utvonat a lassan száradó megfe-
neklett belvizek miatt csak szentul fog feltöl-
tetni. — A gyula dobozi és doboz-békési utak-
ból a doboziak közmunka ereje — és az oros-
házi járásbeli közmunkások pénzén fogadott
napszamosok által nagy rész befejeztetett; az
egész utvonat azonban csak a jövő évi köz-
munkaerővel lesz tervszerűleg felépíthető Je-
lenleg azon ezél, hogy ezen utvonalon a közle-
kedés téli időben se akadályoztassék meg, a
mennyiben a legrosszabb helyek magosítása
befejeztethetett, már eléretett. — A k-ladányi
ugyvevezett „tenker-parti“ uttöltés felemelése
a nyári mezemunka elmúltával foganatosít-
tatni ígértetett, valamint a szeghalom-déavá-
nyai közlekedési útnek még az idén mulhatlan
kiepítése is kilátásba helyezettett.

TÁRCZA.

szent István király ünnepére.

Ünnep viradt a magyarra,
Dicső és nagy ünnep ez:
Mint virágon a harmat gyöngy
Szemünkben köny rezgedez;
Örömkönyt sir a magyar
Szent királyunk ünnepén,
Mert ami keblében lángolt,
Beteljesült a remény.

Háromszázados siralmunk
És a mély gyász véget ért,
A nemzet fájló sohásza
A kegyben-dús égbe tért,
S vége lón a szenvedésnek
Szent koronánk főnragyog,
És dicsőségben tündöklök,
Mint égen a csillagok. . .

Dicsőséget, hirt s nagy nevet
Adj e honnak Istenünk;
S ami ezt megkoronázza —
Boldogságot adj nekünk . . .
Add, hogy melyet István szerzett,
A magyar szent koronát,
Messze világon tiszteljék —
S áló meg a magyar hazát!

Szabó György

Töredék vadász naplóból.

Lakatos Karolytól.

Egy viszontagságos sasvadászat.

(Folytatás.)

— Palyinkás jóreggelt kívánok — mind kö-
zönségesen:

— No, azt adott Isten; iholvan a szalma-
butykos komám, és húzz rajta egyet, mint Csoko-
nai uram híros „csikó bőrös én.”

Avval kezembe nyomá a jóféle „gugyival“
telltett kulacsát, melynek tartalma minden esetre
jó szolgálatot teend, tekintve a reggeli hideg és
ködös levegőt.

E kis intermezzo után, sietésre unszoltuk a
morgoló kocsis urat, ki ugylátszott — nem a
legrosszább hangulatban teljesíté tisztét, s alkalm-
masint a pokol fenekére kívánt minden sást — s
talan minket is

No, ezen egy cseppet sem csodálkozhatni,
hiszen a mint meg tudám — legjobb almából za-
vartuk föl őt. Mint monda: éppen valamelyik Jut-
ka vagy Panna (bocsanat — de bizon nem emlék-
szem már a ma hölgy nevére) kisasszonnyal — a
konyhai ideálok közül — játszott „fordulj bolhást“
s épen midőn a „csokra“ került volna a sor, ek-
kor kezdünk dörömbölni az istálló ajtaján, mely-
nek kurucz zajától hirtelenében — saját kitétele
szerint — „majd csak kinem törte a nehétség nya-
valya“, sőt a nemzetes ur (t. illk Ferkó) öreg kan-
durja, mely egy rozszant szalmaszéken szintén az
istállóban szokott aludni: borzadalmába a szék alá
henteredett.

Lassan-lassan föl cihelődöttünk, rendre föl is
rakodtunk a kocsiba, a melynek kerékségeit előbb
barátom figyelmesen meg vizsgálta, valjon jól he-
lyin van e valamennyi, mert ha valamelyik ke-
rék ki hullna, akkor a kocsit lefordulna, és a mi
töltött fegyvereink valószínűleg elsülnek, s mi-
után — vadász mondás szerint — a söréteket meg

állítani nem lehet, tehát emberbe — vagy mar-
haba könyen kar történhetnek.

Végre ezzel is rendbe voltunk vagyis inkább
barátom, mert csak így tudta aggódó lelki ismer-
tetét meg nyugtatni.

A kapu ki nyitattott és a négy táltos kirán-
tott bennünket az udvarból. Talán még édes álom-
ban szendergett az egész város érdemes lakossága,
midőn mi már futva — döcögöttünk kifelé.

Szép reggel volt. A dér ezer fényű gyön-
gyei szikráztak a most bajillatu virágokat nélkül-
löző rónaságon, és a kelő nap tűz csókja illette
azokat.

Soha nem tűnt fel ez alföldi táj oly magasz-
tos szépségben előttem mint most.

Hegyek nem gatlak a fürkésző szem tüztét,
mindenütt a síkság nyugott tengere terülvén el-
előttünk, mig nem a végtelen róna láthatárát a fel-
legtelen ég boltozata óriási üvegfordóként fogá körül.

Elszort tanyaházak kéményeinek bodor füstje
vonta figyelmemet magára; képzletben szinte lát-
tam a furge menyecskéket a kemence vizint pis-
logó parazsa előtt sűrögni.

Itt pasztor ebeinek harsány ugatása tereit
egybe a szilaj gulyát, amott egy csurgóra álló ka-
lapu kanász recsegetteti nem a leg elragadóbb han-
gú kürtjét, és a közel utszéll bokrokon a sarman-
tyú madarakak pajzánkodnak, s hallatják egyszerü
de kedves dalukat, mint egy üdvözölvén a hasadó
hajnal arany pirját.

Mintha sirjából új életre viradt volna meg
a természet, oly ünnepies, oly élénk vala minden!

A táj szépségén ábrándozva — szívtam fi-
nanczolatlan dohányomat, és sűrű füst-felleget fuj-
tam el el bolintgató kocsisunkra, kinek egy idő-
mulva finom — hogy ne mondjam telivér vizsla
orra kezdett valami comikus működésbe átmenni;
majd előre, majd hátra vonatott tulajdonosa által,
míg végre mint latszott megállapodás és meggyő-
ződésre jutott, mert gazdája ide-oda való mozgás,
— költécselés és vakaródzás után, kis makra pi-

IV. Vegyesek.

1. A Fekete-Körös balparti védőtöltésének kiépítése a múlt hó vége felé a vállalkozók által ismét folyamatba tétetett.

2. A doboz-sarkadi utban levő fa és Gyula-Kétegyháza közti kőátesz a múlt hóban újból feléptt.

3. A megyei pénztárak a múlt hóban is véletlenül megvizsgáltván, rendben találtak.

4. A megyei kórház átalakítása befejeztvén, az a tek. megyeközönsége határozatának megfelelőleg f. évi augusztus 1-én, egyelőre a beteg honvédek részére megnyitott; augusztus 15-kén pedig 30 ágyra felszerelten általában megnyilik.

5. A megyénk legnagyobb területét érte azon szerencsétlenség alkalmából, hogy a legdusabb aratással kecsegtetett őszi buzavetések az elemi csapások egyik legveszedelmesebb fajja, a rozsdának estek áldozatául, oly időben, midőn az illető földek az idén újabb veteményezés által jövedelmezőkké már egyáltalában nem tétethettek, — jöllehet az 1876. XV. t. cz. szeriut a rozsa által okozott károk eseteiben adóelengedésnek helye nincs, minthogy azonban az idézett törvény szerint oly esetekben, midőn a termések egy vagy két harmad részben, vagy egészben az elemi csapások által megsemmisítettek, a sújtott földrészek után járó adó is hasonló mérvben elengedtetik; minthogy kétségtelen tény az, hogy a légköri viszonyoknak a vetésekre való artalmas befolyásából származó rozsa a természet gyakran végkép megsemmisíti; — minthogy sem gazdaságosnak, sem méltányosnak nem látszik, hogy a mely szántóföld egyáltalában jövedelmet nem nyújt, annak birtokosa a természetlenséget előidéző rozsa által okozott kárt még adófizetésével is tetézzé, ezen indokokból a járási szolgabírákat és Gyula város polgármesterét felhittam, hogy az illető károsultak kérelmére a rozsa által okozott károkat is szabályszerűen felvéteessék.

6. Végre tisztelettel jelentem, hogy a folyamatba tett fegyelmi ügyek közül a Kétegyháza község bírāja elleni fegyelmi vizsgálat befejeztvén, a vétkesnek talált bíró megdorgáltatott.

Kelt Gyulán, 1877. augusztus 5-én.

Jancsovits Pál, alispán.

Békés városa történetéből.

Göndbös Benedektől.

A békésmegyei régész- és művelődéstörténeti egyletnek Békésen, július hó 29-én tartott vándorgyűlésén felolvasott elnöki beszédből.

(Vége.)

Hátra van még ezek után Békés városának a természet által adott főkinésiről u. m. áldott földje és gazdaszatáról, továbbá némely egyéb viszonyairól röviden megemlékeznünk.

Békés város határának térfogata 1608 □ öl holdokban összesen 60390 hold, 1302 □ öl, ebből a nevezett nagybirtokos grófnő: 19887 hold, 755 □ öl; — a községé pedig 40512 hold, 547 □ öl.

A város határának földje fekete porhanyó anyag, még sok televényel (humus) gazdagítva, itt-ott szikes és ingoványos talajjal változván. Földjében, — ha az ég áldása alkalmas idővel látogatja — mindennemű termény bőven megterem. — A város határában van 9 szőlőskert is, mely világos veresszínű bort ad.

A legelő elkülönítési egység a város és az uradalom között 1845. márczius 30-án jött létre.

A város határának azon része, mely a Fekete-Körös jobb partján, vagyis kelet felől van, az árvíz által eddig még mindig minden esetben elborított; — s egyrészt ezen szomorú körülménynek kell tulajdonítanunk hogy Békés nem gyarapodhatott, jóléte, virágzása nem fejlődhetett, — mert szorgalmas népének minden igyekezetét megsemmisíté, az anyai nyomort és ropant károkat okozott gyakori árvízveszély — Remélünk lehet azonban, hogy az újabb időben nagy buzgalommal munkálta vett Körös-szabályozás folytán, talán már a közel jövőben megszabaduland a város ezen ijesztő réméről is. A város lakosainak száma évről-évre gyarapodik. Egy 1716. évben eszközölt összeírás szerint még 163 családja, — az 1827-iki összeírások lakosainak száma már 14682, — 1837-ben 16135, — 1850-ben 17985 volt, — ma már a 18 ezret jóval meghaladja.

A lakosság főfoglatosságát a földmivelés, de marhatenyésztése is híres, — s 3 országos vásárja épen e tekintetben mindig nagy látogatottságnak örvend.

Iparüzése kismérvű, inkább csak a helyi szükségletre szorítkozik. Kereskedelme tisztán a gabonaneműek kivételéből áll, — nagy hátrányára szolgál azonban, hogy vasuti összeköttetése még nincs; ámbár örmével nézhetünk e tekintetben is a jövő elé, mert az ez irányban megindult údvív mozgalmak már annyira megérelték az eszmét, hogy a békés-körös-völgyi vasut előmunkálatainak megkezdése talán csak rövid napok kérdése, — s ez áldásos intézmény létesítésével Békés városa — Mező-Berényen át — az ország minden részével közvetlen forgalmi összeköttetésben álland (?)

A város népe, hazánk legmagyarabbjainak egyike, kik közt a kevés számú tót és oláh nyelvű lakosok is egészen megmagyarosodtak. — Népvil-

selete tiszta, csinos, egyszerű, de azért jólétre mutató. Nőnemének szépsége az egész vidéken híres.

A lakosság közt vallásra nézve a helvét vallásnak legtöbb híve van, de korra nézve legidősek a róm. katolikusok, kiknek itt már a 14-ik században népes egyházuk volt.

A helvét hitvallásuaknak megyénkben Békésen van legnagyobb eklézsiája. Mai díszes templomuk 1775—76-ban épült.

Az egyház jóléte közt méltán az első helyet érdemli meg Békés városának áldásos emlékeztető földesura néh. gróf Wenckheim József-Antal, ki az egyház iránt valódi atyai jóindulattal viseltetve, azt nagylelkű bőkezűséggel számos alkalommal segélyezé.

Igy az 1813. évben végbement urbéri földek tagosított kiosztása alkalmával, a két református lelképásztornak, a már meglevő 1—1 egész telekhez, még külön-külön $\frac{2}{3}$ -ad telek földet adományozott; — a 4 iskolatanító-hivatal részére fejenként $\frac{2}{3}$ -ad telek földet, s szőlőskert helyiségül 610 □ öl földet ajándékozott az egyháznak, ugyanezen évben szervezven szintén földadományozás által a kántori fizetést is.

A templomnak 1821-ben eszközölt javítására a nemes gróf 200 pengő forint készpénzt, s 200 ésnéhány hold föld kihasítását és 3 évre való szabad használatát ajánlta fel.

1845-ben a legelő elkülönítés alkalmával az iskolai oktatás és nevelés czélyszerűbb szervezése tekintetéből, 6 új tanító alkalmazása s állandósítása válván szükségessé, a gróf az egyház kérését meghallgatva, ezek részére fejenként 40 holdból álló fél-fél telek földet adományozott.

1846-ban az iskola fűtésére nagy területű fűzest, — s ugyanez évben faiskolai helyiségül 8 hold földet, — végül temetői helyiségül — időnként gyarapítva — összesen mintegy 70 holdnyi területet adott az egyháznak.

Földesuri kegyessége és bőkezű jótékonyágának halás elismerésül, az 1842-ik évi presbyteriumi gyűlés, egy küldöttség által kérte fel a nemes grófi párt, hogy engednék meg arczképeiknek lefestetését, hogy azok a főiskola gyűléstermének minden időre díszül, s hálájoknak az utókorra hagyandó emlékeül maradjanak, — mely kérésnek a grófi pár engedve, e teremben látható arczképek, Kiss Bálint hírneves akadémiai festész által készítettettek el.

A róm. katolikusok ősrégi egyházáról már fentebb emlékeztünk, — most tehát csak annyit jegyezzünk meg meg, hogy egyházközpontja a grófi család, melynek köszönheti mindennemű gazdag javadalmasát.

A görög nemegyesültek előbb egy házat szenteltek fel isteni-tiszteleti helyiségül, míg mai anyaegyházuk 1789-ben keletkezett. — Anyakönyveik 1803. óta vezetettek. A grófi család jótékonyágának köszönhet ez is majdnem mindent.

Végül az izraelita vallásuaknak is van kisebbszű imaházuk.

Ezen egymással testvéri egyetértésben élő hitfelekozettek mindenikének van elemi iskolája, a hívek, illetve a növendékek számarányához ké-

pájában dugott ujjal, és rám vetett jelentékeny pisántások között — végre ki préselé magából e pár szót „kéne.“ — Más nagyvárosi szójárások és dialectusokhoz szokott uri egyének aligha helyesen fogták volna fel e szó értelmét, kivált ha e mondat kiejtésékor kocsisunk nagy ujjára — a mely a pipában folytonosan fel és lefelé mozgott — tekintettek volna, én azonban rögtön el értém Gyurka gyerek szív fájdalmát, o egy kis szűz dohánynyal kívánt általam meg vendégetelni. Mosolyogva nyujtam neki oda hamiskás művű — magától becsukódó, vagyis inkább összeugró gumi zacskómat. O a lehető legkiváncsibb arczczal forgatta ujjai közt, alkalmasint valami ritka féle csepörke gomba fajnak tartá, mert látszólagos elszomorodással adta vissza a meg kintzett jószágot.

— Ugye Gyurka, furcsa speciese ez a dohányszacskóknak?

— Na! — még az öreg apám hetvenhedik eleje sem látott ilyen masinát.

Hát még akkor csudálkozott csak legjobban, midőn a dohány zacskó czifra nyitás módját észre vette; nevetve mondá:

— Na urfi, hiába-csak hunczut az a német, még ilyen furcsa partékát is ki „pekulál.“

— De Gyurka, szólék, nem a német találta ezt föl, hanem az angljus.

— No uram, akkor bizonyosan rokon nemzetségre a némettel az a náció. Aszongya a paraszt embőr: „nem lősz a kutyából szalonna.“

Képzeltetni, miként ez eredeti, de logicus megjegyzés szörnyű kacajra hangolt bennünket barátommal együtt, de jó kedvünk csak akkor magaslott igazán tetőpontjára, midőn nagy pathoszal előadta, miként dugták a h.-m.-vásárhelyiek zsákba a finánczot.

— A minap is — folytató A Mihály ur felesét fölhozott „bagnéttal“ kergette két ilyen spínát jáger, egész a tanya udvaráig, oda azonban nem merték az orrukat be ütni, mert Kata aszszony már leste őket jóféle paprikával, mit ha a szemük közé szorhat, akkor azok bizonyosan karikázó szemükön dolgozván öklükkel, nem láttak

volna egy szikrát sem, s így kényelmesen elvel-lanyelezhettük volna.“

Valóban meg lepott a finánczfogásnak ez új, — de ughyszem kissé picánt módja, de mégis mint a sport legújabb nemét, mint a czélnak igen megfelelő eljárást: az ily féle sportmanek figyelmébe igen melegen ajánlhatom. — Azonban hagyjuk a fináncziális dolgokat a maga rendes kerék vágásában, ugyanis annak folyamata a szakértők előtt nagyon is ismert valami, mit feszegetni nem a mi dolgunk, s igazat szólva: nincs is hozzá elég „vágott dohánynak.“ Elég az hozzá, hogy szekerünk is döcözött a rendes kerékvágásban, meg gyomrunk is kezdett döcözni — kifelé a rendes kerékvágásból. Hogyisne, midőn a kővé fagyott fekete föld, hol szabályos, hol szabálytalan tornyocskák, dombocskák, pupocskák s tudja a kő még miféle alakocskák közt változva kerültek a kerek alá, a miben aztán — a kimagasodás terjedelméhez képest — olyanokat zökken-tett, hogy a pipaszár szánkából kieszsúva — igen gyakran a fulunkben állapodott meg. Bizony sa-játságos valami is ez a szegedi fekete föld, mely hig állapotában, mintha utánozni akarná a hátán türelmesen viselt „embőröket.“ oly irtóztató barátságos, miként szinte bele ragad az ember fiának a saruja, és ha talán nem érzünk kedvet arra, hogy városi „koplalós“ ökrei által magunkat a hinárból ki rántassuk, ugy nincs egyéb hátra, mint a saru csöveken a „mancsokat“ szépen ki huzogatni, s asztán iszkiri keményebb talajra — ha lehet.

Egyébiránt, hogy kinek-kinek fogaima legyen a szegedi sárról, ide iktatok egy baka adomát: „Tótzországból gyütt egy tót zembőr, utána egy istenlova egy kordéval, mely tele vót rakva gyönyörű üveg neművel, poharakkal, sótartókkal — s aztán másféle gyöngéd edényekkel. Hát amint mendegélnék ketten, toriyok látszanak a távoltságban; no ez „város“ mondja Janó, de mi-csoda város? — erre meg is felelt egy közeledő atyafi: hát bizony hallja kend ezt ugy „hívik“, hogy Szöged. — Hála zisten, már ugyis faj a „lu-

bajom“ (mi ékes magyarsággal lábat jelentene.) csakhogy meg irkeztünk — monologizált magában az Arva megyei, — yugvis ere van azok zsi-vany, a ki kir az embirtül pinz, meg kinyir, mert maskib össze ütök, szurik, vágik.“

Evvel halad tótunk szép csendesen, el is éri a várost, de a csasi egy lépést sem akar gazdaja után tovább menni, borzadályos tekintete meg akad a folyékony habarcsón, mit a szegedi embőr „kü flasztör“-nek nevez. — Zatraczeni! zit van sok kasa, csak hogy nincs meg bene köszönet.

Evvel biztatja csacsiját előre, mely a sok noszogatásra csakugyan meg indul, hanem előbb oly szivrehatót és keserveset sohajtott a maga módja szerint, hogy a környékbeli valamennyi kutyája majd a kaput törte ki, s csapanok oly ékes minéműségű hangversenyt, aminek hallatára valamennyi Mózes kebelbeli polgártarsunk Jerikó falai alatt képzelté magát. Sőt egy véletlenül jelenlevő tul érzékeny kritikus meg éppen idegrángásokat kapott, s láb inai mozgó „görcsökekkel tellé-nek el. De Janót e pokolbeli chaos nem hozza zavarba, bátran indult neki a habarcsnak. Hanem o uram isten miaz? hová lett az érdemes krumpli pusztító hazafi, talán csoda történt — és eltűnt? — de mi az — az az alakatlan tömeg a mi fejét most üti föl a masvilágból, hatalmasan gestikulálva, és vagy két font sarat kiköpvén — hát a hizon Janó. Uram: ne hagyj el, alig ismerünk szegényre, de a hatalmas „zatraczeni“ eloszlatja minden kételyünket.

A csasi látván gazdaja veszedelmét, bolond kedve támad a futásra; ucuu neki, — de ho-hó miaz? csir-csör, brr, knyik tá-á-á, szupsz . . . csön-desség van, de a látvány vadregényes, s egész nagyszerűségében mutatkozik. Janó megadva magát sorsának nyakig bamul maga elé, sőt még a zatraczena sem hangzik már ajkain. Mindenütt — merre csak tekint — ékes sórtartók, kancsó töredékek, czikornyásra pingált üveg darabok hevernek, a kordély alig látszik, az érzékeny csasi pedig egészen eltűnt. S Janó mit szól mind ezek-re? azt: „zagyal isten szározásgot!“ (Folyt. köv.)

pest a helvét hitvallásuaknak a város minden tizedében; — ezeken kívül van szintén a hely. hitv. 6 osztályu reálgyanáziuma, mint a debreczeni kollegium partikulája, fiókiskolája.

A központi egyemeletes iskola-épületnek felállítását, az egyház 1840-ben határozta el; — s midőn e nagy vállalat sikeres megvalósításához, a többször nevezett kegyes grófhöz segítségért folyamodott, ez, ma is meglévő fenkölt szellemű levelében azt válaszolja, hogy: „Örvend azon, ha jobbagyvali előhaladását s boldogítását hozzájárulásával előmozdithatja.” — s a kívánt czélra a ma ugynevezett krisztina-zugi nagy darab földterület minden használható részét, előbb ugyan csak egy, azután még két évre a hely. hitv. egyház használatára bocsájtja, — s ennek folytán a költséges építkezések a lakosság minden nagyobb megterhelése nélkül voltak eszközölhetők. — Az épület különben 1844-től 46-ig épült, s ez utóbbi évben adatott át a közhasználatnak.

Említtést érdemel még a városnak jól rendezett kisdóvó intézete, melynek alapját szintén a grófi család áldozatkészsége vetette meg.

Vegyesek.

* **A Szent-István napi ünnepélyek sorrendje:** Vasárnap aug. 19-én d. u. 5 órakor ünnepélyes vacsernye a Zsigmond kápolnában, az ünnep napján reggel 5 órakor rendes mise, 6 órakor pedig áldással egybekötött szent mise lesz. Szent-István jobbkeze 7 órakor ünnepélyes körmenetben a katonai helyőrségi templomba vitetik, hol nagy mise és b. Hornig szent beszéde fog tartatni. Ennek végeztével a körmenet a királyi lakban levő plébánia templomba visszatér s az ünnepély a „Téged Isten dicsérik” elzengésével befejeztetik. — Dél előtt 11 órakor pedig vacsernye lesz, Erre 8 napig mindennap fog tartatni d. e. 8 órakor mise áldással ugyanott, s d. u. litánia. Az isteni szolgálat után mindanyiszor csokolásra nyújtják a szent kezét.

— **Lapunk legutóbbi számában közölt szomorú hirre vonatkozólag, következő gyászjelentést vettük:** Alólirottak saját és rokonaik nevében fájdalommal szíven jelentik SZILVÁSSY ISTVÁN makói kir. közigazgató elhunytát, — ki 1877. évi augusztus hó 7-én agylágyulásban — élete 50-ik évében, Budapestben az urban elszenderült. A boldogult hült tetemei f. hó 11-én reggel 9 órakor a gör. kath. közsirkertben levő kápolnában beszenteltnek s örök nyugalomra tételnek. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig a temetési szertartást megelőzőleg, f. hó 11-én reggeli 8 órakor fog a gör. kath. szentegyházban az egok Urának bemutatatni. Makó, 1877. augusztus 10. Béke lengyen porai felett! Özv. Siprák Janosné szül. Szilvássy Mária és gyermekei. Szilvássy Ferenc, és neje Giba Liska. Szilvássy György és Szilvássy János.

● **A nemzeti kegyeletült legközelebbi ünnepet Nagyváradon.** A nemzet vértanújért, a szabadságharczban elesettekért szolgáltattak gyászisteni tiszteletet. Az ünnepélyre, mint a „Bihar” írja nagy hözönség gyűlt egybe. A 48-iki honvédeket Gáspár tábornok képviselte. jelen volt a helyben állomásozó honvédsapart egész tisztikara, a megyei és városi tisztviselőség; az összes czéhek zászlóikkal, azonkívül a polgárság mindkét nemből. A szent misét Palotay plébános végezte nagy segédlettel. A templom hajójában volt felállítva a díszes katalak gyertyákkal körülvéve, virágokkal felszítve. Emelte az ünnepély díszét a függetlenségikör szép éneke. A mise végeztével a szózat elzengésével ért véget az ünnepély.

— **Az aradi várba** e hó 14-én 412 drb. ágyut szállítottak a városou keresztül fedezet alatt. Az új ágyuk, a bécsi arsenalba nemrég küldött régi ágyúk helyét fogják pótolni.

— **Beküldött.** A bánfalvi ágost. evang. egyház halás elismeréssel köszönetét nyilvánítja tek. Eördögh Lajos orosházi szolgabíró urnak azon jóságáért, hogy saját költségén ódon kelyhét újból és pedig gyönyörűen megaranyoztatta.

□ **A török-sobesültek javára,** az iparos-ifjúság által ma rendezendő táncvigalomra, szenvedő testvéreink iránti tekintetből, ismételve felhívjuk a t. közönség becses figyelmét.

● **Bednary Vincze** kiérdemült rom. kath. kántor-tanító, ki ilyen minőségben községünkben 43 évig szolgált, f. hó 10-én H-M-Vásárhelyen mellvízkör következtében jobblétre szenderült. Találja fel a föld ölében azt; mire életében hasztalan vágyott, a békés nyugodalmat!!!

* **Egy báró korcsmáros.** Ki tagadhatná, hogy mégis terjed a demokratia, ime Uj-Pesten báró Doroszlaj Árpád a Deak-utca és vasut sarkán a mult vasárnap korcsmát nyitott, s kedves vendégeinek személyesen szolgált fel. Azt mondják, hogy jó bora van.

× **Beküldött.** A Bánfalva vidéki méhészegylet folyó 1877. évi második közgyűlését szept. 2-án d. u. 4 órakor Szarvason a város-háza tanácstermében, — választmányi gyűlést pedig augusztus hó 20-án délután 3 órakor Bánfalván az olvasóköri helyiségben tartandja meg. Midőn a megjelenésre minden egyleti tagot felkérünk egyuttal nem mulasztatjuk el figyelmükbe hozni, hogy a közgyűlésen megjelenni akarók szándó-

kukat a szarvasi helyi bizottság elnökénél tek. Pool Dániel urnal aug. 29-ig bejelenteni sziveskedjenek, hogy a bizottság az elszállásoláslról s étkezésről kellő időben gondoskodhassék. Bánfalván, 1877. aug. 10. Kovács Imre elnök. Nagy Zsigmond titkár, jegyző.

† **Epen lapunk** zártakor vesszük a hirt, hogy Weinberger Sámuel helybeli vendéglos f. hó 17-én éjjel meghalt. A minden ismerőse által őszintén szeretett és tisztelt polgártárs temetése ma d. u. fog megtörténni. — Béke hamvaira!

□ **Ozmán basa** a plevnai hős törökvezér az általa kivívott fényes győzelem jutalmául, a szultántól egy fölötté lekötelező sürgönyt kapott. E sürgöny szövege a következő: „Hűséges vezérem, Ozmán basa! A fényes hadi tettekre, melyek önt kitüntetik, épen most tette ön rá a koronát, midőn új győzelme által emelte az ottomán név dicsőségét s derék hadseregünk jó hírét és becsületét. — Üdvözölje nevemben a tiszteket és katonákat, a kik vitézségük és hősi bátorságuk által elégtétellel és jogos büszkeséggel tölték el padisájok szívet. Adjön Isten mindazoknak, kik a haza szent földéért harcolnak, bő jutalmat itt lent és a tulvilágon! Önt Ozmán császári rendjelemmel dísztem fel. Megerősítem mindazon kitüntetést és előléptetést, melyben a tiszteket és katonákat részesíté, a kiknek mellére, ha visszatérnek, saját kezeimmel tűzöm fel a becsület jelvényét. — Felhatalmazom önt, hogy a tisztek és katonák közt mindazon díjakat ossza ki, melyekre őket méltóknak itéli. Külön küldött által fogom önnök megújítani köszönetemet és szerencsekívánatomat.

Hamid.

● **Deák Ferenc s a roulette.** Blanc az ismeretes játékbankar halála alkalmából felemlítjük, hogy ez uri ember a mi szép Margit-szigetünkön tervezett játékbankot, s bizony sokakat nyert meg tervének honatyáink közül, kik Deák Ferencnél kopogtattak, mert az országgyűlés, azaz akkoriban Deák nélkül, az eszme nem volt valósítható. Deák nem haragudott a tapogatózásért, hanem incselkedve azt válaszolá a kérdezőknek, hogy az nem lehet, mert a játékbank engedélyezéséhez az alkotmányt el kellene törölni. S midőn kérdezik, hogy hát az alkotmány melyik §-a tiltja a bank állítását? az öreg ur még mindég mosolyogva válaszolá: §-a ugyan nincs de az alkotmány országgyűlés nélkül lehetetlen, pedig ha a Margit-szigeten játékbank lesz, nem kapunk képviselőt a „házba” mert mind a játékbankban fog ülni.

□ **Lublinból** arról értesítik a „Narodovat”, hogy az oroszországi zsinagógákban héberül irt felhívás van kiszögeve, melyben azzal fenyegetik a zsidókat, hogyha muszka hadi czelokra pénzt nem adnak; házaikat mind felgyújtják.

— **Házasság sorsolás által.** Az amerikai Kansas városában megjelenő „Times” házassági lotteriat rendezett rendkívüli sikerrel. Nem kevesebb mint 325 házasság után vágyó többé kevésbé megnyílt s elhervadt rózsza jelentkezett nyerevény tárgyal, s 116 közülök fényképét is beküldé. Az erős nem azonban még nagyobb számmal jelentkezett, mert mindössze 1000 Ádám kívánt eme Amerikában már nem igen szokatlan uton valami Éva birtokába jutni. — A sorsolás nagy közönség jelenlétében a polgármester elnöklete alatt ment végbe. Másnap a „Times” közzétette a szerencsés nyerőknök, s nyerevénytárgyaknak névsorát.

— **Szíves katonatiszt.** Az ischli császár találkozásról utólag ezt a kis történetkét közlik. Egy fiatal braunschweigi nő azt vette a fejébe, hogy Vilmos császárnak elutazásakor bokrétát nyújt át. Miután már három órával előbb állást foglalt a szálló kapujánál, végre lejött a lépcsőn a császár, kit azonban nem ismert; környezetétől megkérde melyik a császár, s mikor megtudta és ez már a kocsiba készült szállni, egy mellette elhaladó porosz tisztet felkért; nyujtaná át nevében a drága bokrétát a császárnak. A tiszt udvariasan átvette a nőtől, s odanyujtja a császárnak, és egyszersmind megvitte az ajándékozónak barátságos mosolylyal a legmagasabb köszönetet. Nagy megütődéssel látta azonban mindjárt nyomban a nő, hogy a szeretetreméltó porosz tiszt a német császár mellett foglal helyet és kérdésre, kicsoda ez a tiszt? azt nyerte feleletül: „Ferencz József.”

A közönség köréből.*

Felelet tekintetes dr. László Elek urnak az „Orosháza” 32-ik számában megjelent felhívására.

Legyünk tehát az ön kívánsága szerint egymásnak „tekintetesség.”

Felhívásában tekintetesség az orosz-török háboru alkalmából Orosházán tartott népgyűlés vezetéseért megdicsér, — utóbb azonban megtámad, miként szerepelhettem én, mint az orosházi szabadelvű párt elnöke — miután ön a mult képviselő választást megelőzőleg nem a párt elnökségről, hanem csak a végrehajtó-bizottság elnökségéről mondván le, nem tudja kik, és mikor választottak engemet elnökül, s politikai becsületesség és illemre hivatkozva visszavonul s az elnökségről hirtálapilag lemond.

*) Az e rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Feleletem ezekre következő:

Az augusztus 5-én tartott népgyűlés tapintatos vezetéseért tekintetesség helyeslő elismerését ezennel visszautasítom, egyrészt, mert tekintetesség nézete reám nézve egészen közönyös, másrészt pedig, mert ha az ön hire, tudta és beleegyezése nélkül megtartott népgyűlés vezetése és eredményében volt tapintat és érdem, az sem engem illt, hanem tulajdonitandó a szabadelvű és függetlenségi párt együttesen működött elnökségeinek, s a gyűlésen párt- és osztálykülömbőség nélkül megjelent ezerekre menő gyülekezet hazafias érzületének, mely nem azt nézte, hogy „ki” aital, hanem „mi, s mi czélból” terjesztetik elő.

A népgyűlést általános közérzetel kívánta, s a két párt elnöksége, midőn élére állott e mozgalomnak, csak kötelességnek engedelmeskedett, melynek czélját nem emeli tekintetesség helyeslése, valamint nem vonandott le érdeméből semmit önnök esetleg kifejezhetett helytelenítése sem. Ennyit a dicséretre.

Nem mulaszthatom el azonban megjegyezni, hogy ha tekintetességnek annyira fájt a népgyűlésen való igénytelen szereplésem, s ön oly erősen volt meggyőződve elnöksége jogosultságáról, miután a gyűlés megtartását jól előre tudta, miért nem szólalt fel közvetlenül akár magán úton — hisz baráti viszonyban élünk — akár közvetve a párt alelnöke útján, s kiábrándított volna, az ön szerint képzelt s alaptalan elnökségi viszketegeből — ezt értettem volna, s ez nem is leundhetett befolyással a népgyűlésre, s annak eredményére sem, hiszen ott volt a szabadelvű pártnak közbecsülésben álló alelnöke ifj. Harsányi Sándor ur, vele együttesen érintkeztem a függetlenségi párt elnökségével, s ezekkel együtt lett megállapítva minden teendő, együtt kidolgozva a határozati javaslat, tehát ha én visszalépek is, a gyűlést megtartották volna ok, ez tehát nem tartóztathatta önt vissza, hogy állítólagos elnöki jogainak bitorlása ellen azon az uton fel ne szólaljon, mert az ily uton és modorban intézett támadás nem tekinthető loyális eljárásnak, mert látszik, hogy szándékosan compromittálni akart.

Nézzük már most, ki Orosházán a szabadelvű párt elnöke? szóljanak a tények.

Igaz, ön választatott 1875-ben a pártok egyesülése alkalmával a szabadelvű párt elnökévé; kereste-e azt vagy sem? azt nem tudom, de mindenesetre kitüntetés volt önmé nézve. Később a képviselő választást megelőző időben a szabadelvű párt megállapodott a képviselő jelölt egyéniségében is, czéljának elérésére, a választást megelőző tevékenység fejlesztése, szóval a párt érdekeinek előmozdításával két elnököt bízta meg, s kijelentette, hogy pártgyűlést nem tart, hanem állandó végrehajtó bizottsággá alakul, mely folytonosan működjék, s melynek minden párt-tag, tagja volt, de ezenkívül az elnökök mellé egy szákebb bizottságot is választott, és pedig oly felhatalmazással, hogy a párt érdekében és nevében feltétlenül mindent tehessen a nélkül, hogy eljárásairól akár előzetesen, akár utólag utasítást vagy jóváhagyást valakitől eszközölni tartozzék.

Ily szervezéssel működött a párt önnök és alelnök urnak vezetése alatt mind addig, míg ön be nem jelentette, hogy választási elnökül lévén kijelelve, miután a választási elnökséget a párt elnökségével összeférhetőnek nem látja — a párt elnökségéről lemondott s én lettem ön helyett párt elnökül választva.

Ez uram a valódi tényállás!

Nem volt ott szó bizottsági vagy párt elnökségről, ez úgy is elválaszthatlan volt, ön lemondott feltétlenül, s ha ön ma ellenkezőt állít, kérdem hol van itt a politikai becsületesség? hol a politikai morál? hát akkor ön csak azért mondott le, hogy választáskor az ellepárt az ön választási elnökségét ne kifogásolhassa, azért, hogy port hintsünk mások szemébe, hisz akkor kijátszottuk volna a törvényt, s játékok íztünk az ellenparttal; komolyabb dolog az uram! semhog azzal játszhassunk, ehhez sem a párt, sem én nem adtuk oda magunkat, — hát az egyik párt elnöksége összeférhető a választási elnökséggel, a másik pedig nem?

Éu uram nem voltam önnök helyettese a választás tartamára, ily megbízást nem vállaltam, de nem is értelmezi ezt senki sem így, s itt hivatkozhatom pártunk tisztelt alelnökére és jegyzőjére, kik az utóbbi népgyűlést megelőzőleg is annak kezdeményezése iránt engemet, mint a párt elnökét szólítottak fel.

Azt mondja ön, hogy a politikai és választási mozgalmak megszűnévén egészen visszavonult a politikai élettel; mert tartotta meg tehát két éven át egy politikai pártnak elnökségét, ha ön volt annak tényleges elnöke? mért nem értesítette a pártot, hogy ön megszánt lenni politikai tényszerző?

Azt is mondta ön, hogy alig várta a pillanatot, hogy a szabadelvű párt elnökségétől tisztelettel visszavonulhasson, de gyűlés nem lévén, nem tehetette: de hát ha ön volt az elnök, ki akadályozta, hogy gyűlést ne tartson, vagy szándokáról mért nem értesítette a párt alelnökét? látszik uram, hogy ön visszavonulásához csak olyan alkalmat várt, midőn mást a közvélemény előtt gyanusithasson, a pártban pedig talán egyenetlenség-

get és szakadást idézzen elő, — csalódik, az ön támadása nem fog nagy hullámokat verni; én is tudom mivel tartozom a pártnak, s azt le is fogom róni.

Higye el uram, ha felszólalásának megjeleneése óta is csak egyetlen ember mondta volna, hogy nincs igazam, elmondom a feutebbiek helyett a mea culpát, s bocsánatot kerek öntől, a párttól, a népgyűléstől, ha kell a törököktől is, hogy én az önt megillető elnöki tisztet bitorolni mertem, — de ilyen nem találkozott.

Egyébként az ön támadásának, s abban kijelentett becsületes visszavonulásának minden sorából kiténik a sértett hűség bosszúja, s e téren sem fogom önt követni, én harag és utógondolat nélkül elmondtam az ügy állását, gyanúsítás és oldalgások nélkül igazolni akartam magamat a közvélemény előtt, s ezzel befejeztem ezen nem

várt, kellemetlen, s ön által oly kiméretlenül ellenem irányított ügyet. Hazafüi üdvözlettel.

Orosházán, augusztus 18-án, 1877.

Foltiny Ignác.

Irodalom.

„A Magyarország és Nagyvilág” 32-ik száma következő érdekes tartalommal jelent meg. Szöveg Az 1861-iki cs. kir. katonai törvényszékek idejéből. Visszemlékezés. (B. V.) Vége. — Egy boldogtalan története. (Jack.) Regény Daudet Alfonz. (XXXI. folyt.) — Keleti képek. — Tündérek vége. Költ. (Vági Károly.) — Tárzalévíl: Két országban egyszerre. (Junius Brutus.) — Sz. Péter apostol kiszabadítása. — A tolvajok világából. I. A zsebtolvaj. — Különfélék — Sakkfeladvány. — Képrejtvény. — Szerk. üzen.

Rajzok. Keleti képek: Angol csapatok indulása keletrre. A bjelai hid a Jantra fölött. A harezter sírásói — Szent Péter kiszabadítása az angyal által — Tündérek vége.

Sorshuzás.

Budapest aug. 11. 71, 17, 64, 20, 88.

Prága auguszt. 14. 55, 19, 11, 40, 31.

Szerkesztői üzenetek.

A „B. K.” szerkesztőjének B. Csabán Szives figyelméért fogadja köszönetünket, s kérjük elnézését, hogy a kérdés adoma — becses lapjában — kikerülte figyelmüket. Azóta egész gondtal olvassuk a „B. K.”-t; és így vettak észre, hogy vasárnap a „B. K.” 64-ik száma szerint, nem augusztus 12-ike, hanem 13-ika volt.

Z. Gy. urnak Kulán Ohajtása legközelebb teljesedni fog.

L. K. urnak Szegeden. A tárcza folytatását kérjük.

A „Szentés” szerkesztőjének, Szentesen. Mi az oka, hogy 7 hét óta a „Szentés”-ből egy számat sem láttunk?

Felelős szerkesztő Praznovszky Gyula.
Laptulajdonosok Böhm és Patzauer.

Hirdetések.

Bille Adolftal **Valódi Amerikai! Varrógépek** **Orosházán**

öt vi jótlás mellett, ingyen betanítás és lönys részletfizetésekkel.

Régi, hasznalhatlan gépek
ujakkal felcseréltetnek, gépjavitások
pontosan és gyorsan eszközöl-
tetnek, mindenféle gépre-
szek jutányosan
kaphatók

A legjobb gyártmányu
tűk, gépkenő-olaj és ezernak
kaphatók.

MINTA SZERINTI
rendelmények
Egyorsan
eszközöltetnek

Ruha- és kalap-raktárában
BILLE ADOLFT
(Orosházán)
kaphatók a legjobb
minőségű
és olcsó szerű
szerkezettel

Welter és Willson, Howa.
u. m.
Singer, Grover-Baker,
Anker, stb.
Főle

családok és iparúzóknak szánta.

400 frt

**biztosított évi jö-
vedelem és azon
fölül.**

A Hoff János-féle

es k malátakészítménygyár, Bécs-
ben, (Graben, Bräunerstrasse 8.)
hajlandó minden helység részére
raktárt egy solid és fizetőképés ke-
reskedőnek átadni.

Megkeresések, a viszonylatok
megjelelése mellett, csupán Bécsbe,
a fentemlített címen küldendők.

Tanonczul felvétetik
egy jó hazból való fiu
Rosenthal M.
vegyeskereskedésébe.

Lobmyaer J. F.

termény-, bizományi-, és ügynöki üzlete
Budapesten

matol fogva IV. kerület Petöfi tereu, (a gö-
rög templom mellett) van, s elfogad termény
és any szállitmányokat bizományi eladásra.
Ugyanott van a debreczeni „István”
gőz malom társulat főraktára is.

Eladó vagy bérbevehető

néhai Réák István csabai kir. közjegyző teljes kényelemmel épít-
tett tavaly épült izléses szép háza, mely a Körösn túl fekszik.
A hához egy haladatos, gyümölcsben gazdag, szép kert is tartó-
zik.

A fejtetek merskeltek, értékezhethet bármely időben a tu-
lajnosnóval. Ugyanott egy Vertheim Cassa is megtekinthető

Bátorkodunk

t. c. gazdasszonyainkat

egy nagy takarékoságra figyelmeztetni, mely a ká-
vének füge-kávéval együtti főzésből áll. Ezáltal két-
féle előnyt nyerhetni. Az 1-eső: a kávének ize tete-
mesen javul; 2-ik oleső megszerzése megtakarítást
szerez. Ennélfogva megkísérlésre fölkértenk

valódi fügekávénkkel:

Midőn minden csomag tartal-
maért (aranyozott felszereléssel
ellátott kávéknak) valóságát
illetőleg 100 forinttal jótállunk,
ide nyomott védjegyüket kül-
lönös figyelmükbe ajánljuk.

Schmidt Viktor és fiai.

cs. k. szabadm. gyárnok Bécsben.

Raktár Orosházán:
Praz Józsefnél.